

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакция и Администрация:
Львів РИНОН Ч. 10 П. ПОБ
Телефон Редакції 246 41
Телефон Администрации 229 41
Телефон Друкари 223 26
Адреса для телегр. Діло Львів
Комто. П. К. О. Львів 001060
Банку Чеських Лихов
Прага „Діло“.
Рукописи не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ.
місячно (з книжкою) 5.00 зол
квартально 15.00 „
піврічно 30.00 „
річно 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. у ЧЕ.
ХОСЛОВАЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ Б-НИ „ДІЛО“ В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Спортові маринарки

поручає по фабричних цінах

ФАБРИКА ОДЯГІВ

Рот і Рудерфер

Львів, Леґіонів 3/1. (над кіном Палас)

Проба сил між В. Британією та Японією.

ЧИ АНГЛІЙСЬКИЙ УРЯД ВИПОВІСТЬ БРИ-
ТАНСЬКО-ЯПОНСЬКИЙ ДОГОВІР?

ЛОНДОН, ПАТ. По виясненні прем. Чем-
берлена у справі дійсного стану японсько-бри-
танського спор, майже всі посли домагались рі-
шучої акції британського уряду проти Японії.
Посли інтерпелювали уряд, чи В. Британія не
виловить британсько-японського договору з
1911 р., якщо блокади Тієнцзіну не перервуть
до 24-ох годин? Прем'єр відмовив якихнебудь
висновків, що до дальшої акції уряду.

Амбасадори В. Британії і Франції склали
японському урядові меморіали про становище
їх урядів у зв'язку зі суперечною з міжнарод-
ними постановами блокадою в Тієнцзіні бри-
танської та французької концесії.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецькі політичні кола на-
ляють конфліктові в Тієнцзіні дуже поважне
значіння і добачують в ньому початок роз-
риву між Японією та великодержавами Ев-
ропи на тлі концесій на терені Китаю.

„Ангріф“ називає конфлікт у Тієнцзіні
наглою пробою сил між Японією та
Англією.

кю, японці мали б намір використати інцидент
щоб зголосити ширші і більш далекосяжні
домагання, ніж видання 4-ох китайців. Такі
домагання заторкують політичні справи, в
яких зацікавлені в неменшій мірі інші великі
держави. Тому В. Британія вдержує тісний
контакт з Францією та Злученими Державами.
Одночасно британський уряд розглядає ситу-
ацію, що витворилась по відмові японської
влади на пропозицію створити мішану комі-
сію у справі саїдства проти 4-ох китайців і
справу блокади. Положення поважне й уряд
— заявив прем. Чемберлен — розглядає його
всесторонньо, але в теперішній хвилині не мо-
жу сказати, на яку акцію рішимося.

ЯПОНИЯ НЕ ВІДСТУПИТЬ ВІД БЛОКАДИ.

ТІЄНЦЗІН, 15. 6. ПАТ. Домей повідомляє:
По нараді в Пекіні японська військова влада
рішила продовжувати блокаду міжнародної
концесії у Тієнцзіні так довго, доки В. Брита-
нія не змінить свого приязного становища до
уряду Чанкайшека. На цій нараді рішили від-
кинути всі компромісові пропозиції, що їх ви-
сунула б Англія.

ШИКАНИ БРИТАНСЬКИХ ГРОМАДЯН.

ТІЄНЦЗІН, 15. 6. ПАТ. Нині минає
другий день блокади японцями міжнародної
концесії, що минув спокійно. На ринках доста-
точно скільки харчів. Особи, які покида-
ють міжнародну концесію, стрічаються з ши-
канами японських вояків. Британські громадя-
ни та урядовці мусять дуже довго ждати на
контролю в рядах разом з китайськими кулі-
сами. Японські вояки переводять дуже основні
ревізії, підчас яких кількох англіїців розібра-
ли зовсім. Були випадки, що деяким особам
не дозволили покинути концесії. Одного з
британських громадян, який протестував про-
ти поведінки японського вояка перед япон-
ським старшиною, цей останній ударив піхвою
у лице. Рано дійшло недалеко концесії до ін-
циденту, де 2-тисячна юрба китайців, підбех-
тана агітаторами, намагалася перервати бри-
танський кордон, щоб дістатися до концесії.
Відділ англійських військ розігнав юрбу і при-
вернув лад.

Не ед даленос. Глими зм н ми в англійському уряді.

ЛОНДОН, ПАТ. „Йоркшір Пост“ запев-
няє, що при кінці цього місяця дійде до дале-
сягних змін у складі британського уряду. З ка-
бінету уступить лорд Раїсмен і лорд Стен-
гров. На їх місце — пос. Дудейл і лорд

Тренчерд, маршал летунства та один з най-
кращих знавців військових. Це вказувало б,
що прем. Чемберлен хоче надати теперішньо-
му кабінетові якнайбільше військового авто-
ритету.

Майже тригодинна нарада Стренґа з Молотовом.

ЛОНДОН, ПАТ. Райтер повідомляє: На-
рада Молотова з британським амбасадором
Салсом і французьким амбасадором Нагіром
у присутності представника Форін Офісу
Стренґа тривала 2 години і 45 хвилин. Під-
час цієї наради переважно йм. Молотові тек-

нових британських пропозицій. В нараді брав
теж участь Пат'юмкін. По закінченні наради
Стренґ відмовив всяких інформацій представ-
никам преси кажучи, що наради йтимуть далі
і небагом відбудеться довга нарада з Моло-
товом.

Инж. - арх.

Евген

Нагірний

Львів

ул. Смуліковського 4.
тел. 202-11

Плати трамваї до кінця ул. Листопада, аніж право
Руч у сторону Богданівки. Напроти фабрики свічок
Керос. 12 48

виконує плани церков та ін.
приймає управу всіх будинків

БАРИКАДИ І ТАНКИ.

ТІЄНЦЗІН, ПАТ. Домей повідомляє: 30 ан-
глійських вояків з 20-ма озброєними китай-
цями збудували барикаду по середині вулиці,
що веде до концесії, у віддаленні ледви кіль-
ка метрів від японської станиці. На барикаді
англійці поставили нові скоростріли. Незадов-
го після того японці поставили перед своєю
барикадою три танки.

ЕРГІЙНИЙ ПРОТЕСТ БРИТАНСЬКОГО
КОНСУЛЯ.

ТІЄНЦЗІН, ПАТ. Британський генеральний
консуль склав в японським генеральним консу-
ляті енергійний протест проти ревізії британ-
ських громадян, які покидають або приходять
до французької чи британської концесії. Бри-
танський консуль домагається в ноті, щоб
японська влада не переводила ревізій у бри-
танських громадян і неробила труднощів на
майбутнє у плаванні британських кораблів.

НАРАДА ПРЕДСТАВНИКІВ ДОМІНІЙ
В ЛОНДОНІ.

ЛОНДОН, ПАТ. У міністерстві доміній
відбулась нарада з представниками доміній
у справі задоволення опіки британським грома-
дянам у Тієнцзіні та північній Китаю. Пред-
ставники міністерства торгівлі опрацюють
відповідні розпорядки у відповідь на японську
блокаду. Англійський уряд вдержує постій-
ний контакт з домініями та урядом Франції
і Злучених Держав у справі блокади.

УВАГА!

Недєвні часи вимагають безпеки.

Камеда більше як колись буде треба забезпечити своє
життя. Інформації удіаює

„КАРПАТІЯ“

Товариство взаїмних обезпечень на життя
Львів, Ринок Ч. 38. Ч. тел. 258-43, 258-92.

МІВВА ПРЕМ. ЧЕМБЕРЛЕНА ПРО БЛО-
КАДУ В ТІЄНЦЗІНІ.

ЛОНДОН, 15. 6. ПАТ. Прем. Чемберлен
дає нині у палаті громад заяву у справі
блокади британської концесії в Тієнцзіні, в
якій зацікавлені громадяни В. Британії та інших
держав. Ато покидає концесію, в того перево-
дить ревізію японська влада. До концесії
можна довозити харчі, але ціни на них вже
зростають. Британські кораблі на ріці Гай
поступаються з великими перешкодами. Британ-
ська влада видала низку розпорядків, щоб
зупинити лад. До британської концесії при-
їжджає британський корабель „Льовстоф“. Бри-
танський амбасадор у Токио — згідно з одер-
жаними вказівками — відвідав японського мі-
ністра закордонних справ Аріту і звернув його
увагу на небезпеку, що може виринути з
наглою японської місцевої влади
зростає до поважних інцидентів. Ам-
басадор звернув теж увагу на заяву представ-
ника японської влади в Тієнцзіні, який між ін-
шим казав, що справа не буде поладана виданням
4-ох китайців. Метою блокади є заперезити
Японію. Н. Британія з Японією в Китаю.
Британський уряд — говорив далі Чемберлен — що япон-
ська влада зискувала поглиблен впливу в То-

Один крок вперед --- Три назад!

Львів, 16. червня 1939.

Повоєнні відносини і кількакратна затиж-на господарська скрута відбилися дуже від-емно передовсім на хліборобському варстаті праці, який є головною основою економічного життя Польщі. Вправді мораторія у сплаті грошових зобов'язань, що була воєнним яви-щем і тривала кілька літ і після війни, та ціл-ковита девальвація польської маркової валю-ти спричинили у своєму висліді майже повну сейзхтему (звільнення від довгів) задовже-них хліборобів, проте події економічного ха-рактеру, а частинно і політичного, перескре-нули неадовзі ті хліборобські здобутки. Ста-білізація валюти в Польщі і добра світова економічна кон'юнктура з рр. 1927 до 1930 піднесли ціни на хліборобські витвори і зро-били полатним хліборобство, навіть і дрібне, що користаючи з добровільної парцеляції ін-вестувало свій капітал у купно землі й у го-сподарський інвентар.

Великий попит на землю, явище зовсім природне при пануючому голоді на землю і добрій економічній кон'юктурі, підміс непо-мірно ціни на землю, дуже далеко поза П ви-платність. Дрібний хлібороб не переводив хо-лодної рахункової калькуляції і білянсу-вання свого господарства, радий, що знахо-дить варстат для праці своїх рук і своєї най-ближчої рідні — праці, якої вартості він і так ніколи не білянсував. Тоді і було (рр. 1927 до 1930) найбільше у нас посилення до-бровільної парцеляції — поминувши роки 1920 до 1923 — і при величезному перепа-чуванні землі, при відсутності здорового до-вогоричинцевого кредиту та при непомірно високих відсотках і браку власного інвести-ційного капіталу, настало неадовзі з поворо-том нечуване обдвоження хліборобства, го-ловно дрібного.

Господарська скрута, що почалася на добре вже від 1930. р., привела хліборобство буквально над берег цілковитої матеріальної руїни. Прийшла чинна допомога держави для хліборобства, зруйнованого затижною кризою, яка з незначною полехшою в рр. 1935 до 1937 триває по нинішній день. Господарська інге-ренція держави йшла у Польщі довгі роки в на-прямі фінансової допомоги з державних засобів для великого фабричного і копаль-няного промислу, при майже цілковитому легковаженні потреб хліборобства, що при хоровених державно великих протекційних цінах за фабричні і копальняні продукти і при низьких цінах за хліборобські плоди ви-творило величезне розхвалення т. зв. ножиць. Держава остаточно мусіла зайнятися і потре-бами хліборобства, однак зробила це запізно і подовинно, хоч справа санації хліборобства була завжди лежуча і торкалася найчислен-нішої продуктивної верстви.

У санації хліборобства не пішла Польща, типова хліборобська держава, за прикладом Румунії, а навіть держав, що на світовій вій-ні зробили інтерес, як Чехословаччина і Швай-царія, і не перевела законним шляхом знач-ної редукції хліборобських довгів у держав-них банках за хліборобське знаряддя. Поя-вилися паліативні закони, декрети і розпо-рядки, що мали на меті алегчувати хліboro-бові сплату його грошових зобов'язань — і то не всіх, — при чому як границю устійнено день 1. липня 1932. р. Полехші мали торкати-ся довгів, що повстали перед згаданим днем, новіші є винятки апід законного регулювання.

Для скорішого переведення віддвоження хліборобства покликано до життя окремі у-ряди — повітові і воєвідські роземчі установи та фінансово-рільні бюра у воєвідських мі-стах. Частинна задовження хліборобів вправді скористала з віддвоженевого законодавства, але у більшості випадків економічно не са-мувала себе і при новому повороті госпо-дарської скрути та невивплатності сільського господарства з причини низьких ціл за хліbo-робські продукти опинилася знову перед ма-совою економічною руїною.

Вийшло понад 30 ріжних віддвоженевих акцій, декретів і розпорядків, між ними і про управління сплати довогоричинце-вих хліборобських довгів у кредитових установах через Акцептаційний Банк, з якого скориста-ли передовсім великі земельні власники, а не лише мало наші дрібні хлібороби. Однак ве-лике віддвоженево законодавство не принес-ло в сум економічного оздоровлення села, хоч і мін. скарбу Квятковського і мін. хліbo-

робства та земельних реформ Понятовський на економічні спроможності хліборобів ди-ялилися зправила крізь рожеві окуляри і свій оптимізм поширювали не раз навіть зі соймо-вої трибуни.

А село у Польщі душилося у зв'язку з господарською скрутою. В останній сесії ми-нулої каденції зголошено цілу низку новелі-заційних законопроектів з посольської ініці-ативи з метою дальше віддвожити хлібороб-ство. Для вирішення тих проектів сойм ви-брав спеціальну комісію для справ віддво-ження хліборобства, яка передискутувала і приготувала деякі проекти, яким проте уряд не пішов на стрічу. Вони не прийшли під на-ради надзвичайної сесії, бо Іх уряд не по-ставив на П денний порядок. Замість зголо-шених посольських проектів, зобов'язався у-ряд виступити сам з одним окремим проек-том санації хліборобства. Скінчилося на то-му, що на надзвичайній літній сесії м. р. прийняли урядовий проект, що й став зако-ном з дня 5. серпня 1938. р. про фінансові за-соби для підтримування господарсько-узада-ченої регуляції ціл на хліборобські артику-ли. Той закон увів новий податок на муку і кшшу по 3 зол. від квінтала, щоб піддержати ціну на жито, як підставовий збіжєвий арти-кул у Польщі на висоті 20 зол. Цей податок має бути плачений тоді, коли ціна жита спа-де нижче 20 зол. за квінталь, а дохід з цього податку мав йти на підтримання хліbo-робства замість вивозових премій.

Закон з 5. серпня м. р. (В. З. Р. П. ч. 56, поз. 447), про який вище згадано, минувся зі своєю ціллю. Не тільки не усталізовано ці-ни на жито, а посередньо і на інші роди збіж-я, але навпаки, прийшов величезний спадок ціл, між іншими жита до 12 зол. Економічна криза у хліборобстві не перервалася, тільки ще значно загострилася і обдвожене хліbo-робство котилося дальше до руїни.

Уряд мовчав і не піднімав ніякої ініці-ативи. Зате 2. березня ц. р. зголошено зако-нопроект пос. Рончовського і 124 його то-

варишія з Озону у справі зміни президент-ського розпорядку з дня 24. жовтня 1934. р. про конверзію і впорядкування хлібороб-ських довгів. І ця обширна новела була тіль-ки паліативом та мала дійсно тільки пропа-гандивно-політичну ціль, як шлях Озону до недовірливого села. Вводить вона полехші з сплати довгів у кредитових установах, уво-дить новий термін до 30. червня 1942. р. з аголошенні довгів в Акцептаційному Банку та упрощену угодову процедуру для обдо-ження дрібних хліборобів.

Соймова рільна комісія поробила деякі зміни в проекті пос. Рончовського, що Іх зреферував на пленарному засіданні сойму 6. ц. м. пос. Трембіцький. Сам референт під-черкнув, що проект полагодує лише части-ну проблеми хліборобського віддвоження, а оправдував це сучасним тяжким фінансовим положенням держави. Як землевласник і го-лова польської хліборобської палати заата-кував міністерство хліборобства — по суті мін. Понятовського, — вказуючи, що одиноким виходом для хліборобів з тяжкої крізи є звишка ціл на хліборобські продукти, що повинно бути, але не є головною метою по-літики ресортового міністерства.

Присутній у соймі мін. Понятовський мовчав, зате промовив мін. скарбу Квятков-ський, — як звичайно у нього — з оптимі-стичному дусі, кажучи, що цей проект буде останнім віддвоженевим законом, бо сід сподіватися звишки ціл на хліборобські про-дукти, що при управильненні кредиту зможе усанувати задовжених хліборобів. Проект критикував дехто і з озонівського табору, як нпр. пос. Врублевський, а з польської опози-ції пос. Дудзінський. Остаточню соймова більшість ухвалила його і він переходить до сенату, що напевне поробить у ньому знач-ні зміни і тоді зреферуємо його докладно.

Покищо скажемо одно: віддвоження хлі-боробства і його санації він не переведе, до-ки хліборобський варстат не буде полатний і доки не зможливиться хліборобам користи-ти з дешевого й догідного довогоричинцевого кредиту, чого сьогодні нема. А так як до-д — буде це тільки один крок вперед та рівно-часно три кроки назад!

Д-р Степан Баран.

3 польської преси.

„Даймо Польщі нового союзника“.

У варшавській „Політиці“ з 18. червня ц. р. появилася стаття молодого, талановитого польського публіциста Станіслава Стомми про історичну конечність українсько-польського за-мирения. Зміст статті винятково актуальний, підхід з уваги на сучасну українсько-польську дійсність практичний і тверезий.

На самому вступі п. Стомма звертає увагу на характеристичний факт, що травнева авді-енція посла Целевича у прем'єра Складков-ського просто зелектризувала була французь-ку пресу. Нпр. щоденник „Фігаро“ адарив був у тріюмфальний тон; французам здавалося, що після „угоди“ з литовцями польський уряд взявся здійснювати чергову проблему: „угоду“ з українцями. Чому? Тому, що

„Українську справу — пише п. Стомма — на Заході вважали якийсь час як свого роду меч Дамокла, завішений над нашими (польськими) головами. „Угоду“ з україн-цями зрозуміли б на Заході як виселіму-вання тієї небезпеки і через те як поважне зміцнення оборонного потенціалу Польщі. Крім цього справа престижу — нова полі-тична невдача Німеччини.“

На жаль, це французьке захоплення ви-явилось передчасним. Не зважаючи на основну аміну положення, польсько-україн-ські відносини спинилися на мертвій точці“. Підкресливши польський погляд, що в період існування Карпатської України почин до переговорів з польського боку був незви-чайно утруднений, п. Стомма заявляє:

„Нині положення основно змінилось. Кров січовиків, пролита на Підкарпатті, бо-лай на жийсь час закаламутила німецько-українські відносини. Почуванням розчару-вання й огірчення до німців ще не минуло. Це знову дає в наші руки почин.“

І тут насувається дошквалний знак за-питу. Незастага точка над „і“. Може ада-натися, що не зважаючи на недавній досвід, наука пішла в лід. Ні від уряду, ні від су-спільности не приходить потрібний почин. Чи ми не є в одному з тих історичних мо-

ментів, які пізніше історики називають хвилинами прогайнованих можливостей? А йде про велику справу. Положення може змінитись. Німецька політика напевно не дармує. Треба швидко й відважно вирі-шувати.

За українсько-польською угодою про-мовляють — пише п. Стомма — такі аргу-менти: 1) Ідучи на розумні уступки українцям, Польща утруднить німецько-українське набли-ження, унеможливить вирівнювання німецько-українського антагонізму, що повстав наслід-ком зради української справи Берліном. Я-ким зради української карти Польшею означило б границя української карти Польшею означило б дошквалну невдачу німецької дипломатії та швидкий польський успіх. 2) Для зміцнення потенціалу оборонности Польщі поширення консолідації, що захоплене польський нарід, на українську суспільність мало б величезне знач-іння. 3) Українсько-польське порозуміння зро-чило б знамените вражіння за кордоном, у польських союзників — Франції та Англії.

Що можна протиставити цим аргументам? — питає п. Стома.

„Істнує теза, що визнання української проблеми й забезпечення українцям при-свобідного національного розвитку до-дуть польщину на Червеській Землі. Це теза, аже не раз опрокинено на сторінках „Льво-тики“ й у книжці А. Бохеньського „Порож-ніших, що П видала „Політика“. Порож-ня мусіло би прийти на засаді статус кво. За-безпечуючи польські позиції розвитку, чи-чим не спутаний національний розвиток у-країнського населення. Домагання да-дуть сконкретизоване „Політикою“.

Аргумент, що українсько-польська уго-да моглаб закаламутити взаємини з СССР, а-Стомма відкидає.

„Коли український атут бє також кри-тов, Сталіна, то це надає йому політич-наги. Можемо мати його в резерві на випадок, що Москва почала б грати проти Поль-щі. Але тепер йде про забезпечення україн-ського вільного квалітуного розвитку.“

Тернопільська „МОЛОДА ГРОМАДА“

вдаються в неділю 18. п. м. виступає

„МАЗЕПИН ВЕЧІР“

В програмі виступ баритона Теодора Тер-на-Юськова, режисера С. Чичула, продукції худ. хору „БОДНА“, та три послідні дії інспірації М. Лужницького-Лисевича „МОТРИ“.

САЛЯ „МІЦ. БРАЦТВА“; ПОЧАТ. ГОД. 20-15.

не накликаємо тепер видвигати ідею української державності. З оглядів, що незалежність Річипосполитої, максимальна українська програма нині не може бути здійснювана”.

П. Стомма думає, що коли справа українсько-польського замирення станула на мертвій гоші, то не з політичних причин. Є гірше. В основі лежить персональний комплекс і перешкоди чисто емоціональні.

„Найперше професіональні україножери, які свою політичну кар’єру й вигідну фінансову ситуацію завдячують постійному підбуктуванню. По-друге — настрої львівської суспільності. Уряд не має доволі сил, щоб зламати ці заборони, з точки погляду інтересів цілості Річипосполитої такі незначні. Історія знає такі приклади. Це трагічні приклади. Можемо снувати прикрі спомини про відносини до Козаччини.

Ми мали в історії доволі грізне мemento. Нині із засліпінням горіжимо помилки минулого. Висилають вояводу Кисіля і кажуть йому переговорювати, коли бунт підносить голову, коли ж колесо фортуни обертається, коли доля дає почин у наші руки, Ярема перемагає Кисіля.

Уряд ген. Славой-Складковського — це незалежний уряд. Має також амбіцію, що є сильним урядом. Чи ж незалежний та сильний уряд не може проломити опору, що його зроджує партикуляризм, який запропащує великі національні осягні?”

Накінеш п. Стомма заявляє, що в дійсності його стаття не містить ніяких ревелаций, тільки повторє у скороченні тези „Політики“.

Повторємо їх у зрозумінні поваги хвилини. Ми є свідками трагічної історичної хвилини. Отваром стоять можливості закінчити боротьби, що вичерпують і розпочати новий період в українсько-польських взаєминах. Проте сторчимо в імпасі, наче заворожені прокляттям дрібноти. На нас тяжить велика історична відповідальність. Не змарнуймо цінного моменту! Створімо нового союзника для Польщі! І пам’ятаймо: перікулюм in morali!”

Нема мабуть сумніву, що розумний і дійсно патріотичний голос п. Стомми прогонує, як колись голос Скарги, без відгону та без наслідків.

Як є дійсно в Німеччині?

Про внутрішнє положення в Німеччині появляється на сторінках преси чимало репортажів, але між ними небагато таких, що мали б вагість справжньої, об’єктивної інформації. Нам здається, що берлінський кореспондент вилєнського „Слова“ п. Люп старється вірно й безпосередньо передати свої особисті враження про сучасну німецьку дійсність. В його кореспонденції п. н. „Про Німеччину пишемо поважно“, що поміщена у „Слові“ з 14. VI, читаємо м. і.:

„Я ніколи не грішив надміром симпатій до Німеччини. Проте думаю, що це найгірша метода обріхувати самого себе, творити для себе якийсь світ омани і фантазії, бо так воно вигідно. Німців не треба перецінювати, але таксамо не вільно недоцінювати їх.“

П. Люп, будучи в 1928. р. у Злучених Державах Північної Америки, на свої власні очі бачив нарід, що тоді вірив у себе, як у який „герренфольк“; останній чистий шкіра в Нью Йорку з погордою та спочутливо дивився на англійського лорда, з таким самим почуттям вишости та легковаження, з яким п. н. континент обдаровує Індії чи Полінезії.

„Нічого такого нема в Берліні — пише п. Люп. — Німці роблять враження досить вдоволених з себе, безсумнівно гордих на свій нарід, може дещо здивованих зі своїх величезних осягів. Проте маси голови не втратили. Німець знає, що існує „закордон“ могутній, багатий та великий: і особливо супроти англійців та французів має виразний, безсумнівний комплекс нижчости. З другої сторони це наявна брехня, наче б у Німеччині був настрій паніки чи навіть пригноблення. Такий настрій я обсервував у березні ц. р. в Італії: там дійсно можна було бачити країну при останньому віддиху, на лиці кожного італійця можна було вчитати неспокій, нервозність, невпевність. Італійці робили на мене враження людей, які зрозуміли, що від них домагаються політики понад сили. Цього не відчуваю в Німеччині. Динамізм цього народу не скінчився. Очевидно, німці не бажають собі війни — зокрема жіжки повторяють це беззастанно. Однак нема дефетистичних, капітуляційних настроїв. Мають спокій та довіра до власних сил. Я переконаний, що на випадок війни італійці дуже скоро „тріснуть“. Німці „ім Ернст-фалле“ напевно будуть переможені, однак не погоджуюся з легким оптимізмом тих, які уявляють собі, що це буде завалення хатинки з карт. Німці — це поважний противник, з яким боротьба буде важка, завзята та трудна.

„Таке саме — пише п. Люп — можна сказати про режим. В Італії я мав враження, що фашизм — це устрій, який пережився та втратив усякий внутрішній сенс. Інакше тут (у Німеччині): режим не викликає вже одушевлення, але має послух; не існує вже як міжнародна ідеологія, але лишається і даліше могутньою зброєю інтересів німецької держави і народу. Зовнішні форми тотальних держав стають смішною маскарadoю в Італії; вони виразно накинєні й виглядають як прикрий скрегіт у Відні, — однак в Берліні вони напричуд гармонізують з якимись глибшими інстинктами й потребами цього народу. Тут люди ходять як автомати, цивільні убрання такі однакові, що пригадують однострої; також жіжки такі одностайні у своїх поганих сукачках, що роблять враження манекінів.“

П. Люп бачив у Берліні, в дні „еспанської паради“, взірцевий послух німецької публіки для всіх заряджень і приказів поліції та С. С., і то послух „не з ляку, а радше з якогось атакізму, який має своїм наслідком те, що подібні реви, яких ні французькі поляки не переніс би без реакції обурення, тут уважають нормальними та природними.“

Після цієї заваги п. Люп займається чутками про голод у Німеччині:

„З цілою рішучістю треба ствердити, що вістки про голод у райху дуже переборщені. Я бачив справжній голод у Сo-вітах, вертаючися в 1933. р. з Японії. Тоді в реставраційному вагоні можна було щодня почути: „сьогодні нема нічого, може матимемо дещо вечором“, а увечір давали нам щонайбільше смердючу рибу. Тимчасом у Берліні можна все дістати. Що правда, харч є поганий. Він навіть багатий, та несмачний. Кава бридка. Товщів мало. М’ясо мало апетитне.“

П. Люп, що не привик до німецького харчу й через те за три дні втратив кілька кіло, заявляє: Німці не голодують, але є на дієті. Пересічний німець не нарікає, хоч не заперечує, що „ес іст етвас кнап“.

Кінцеві спостереження п. Люпа теж дуже цікаві:

„За кордоном багато пишуть про недостачу заліза в Німеччині. Якщо ця недостача існує в дійсності, то вона чисто релятивна. Навпаки, поза Америкою я не бачив країни, де була б така розтрата консумції сталі, як у райху. Направо й наліво будують віадукти, мости, дома, двірці та всюди, як у Нью Йорку, величезні сталеві конструкції. Здовж залізничних шляхів замінують старі залізні підклади на нові залізні. З залізницею

ТАНЯ ЧАЙКОВСЬКА.

Жінка на фіордах.

13 ЩОДЕННИКА МОРЯКА.

15. серпня 1937.

Цими днями авійшла на наш корабель, що їде на фіорди, жінка. Я побачив її з мого вікна інтендента, як порушалася тихо і гармонійно серед людей, самітна та задумана. Подивлявся туди, де було найменше гамору, а жінка була найліпший і найширший вид на морі. Там сіла. За мінуту мав корабель відплисти.

Скільки ж то разів я вже прошав вас моїх берегів за п’ятнадцять років, виїжджаючи у морську подорож. Як різко в різних настроях! То ніяк, як ніби не зворушили. Нині зацікавила мене незалежно, що сіла ось там на червоний берег моря і вдивлялася в нього очима, що були такі як море.

Бо жінка мала морські очі, то було перше, що я помітив. Вони мінливі, як його хвилі — була велика, зелені то голубі, сірі то бурі, ясні то темні. Жінка мала каштанове волосся, яке світило в великий вузол на шні. Розсипані жовткі озорюли її личко малюючи на ній таке і зосереджене, що в мені моряки в куражні жовтуху суконки, як дні з’явилися квітучі. Чому я звернув увагу на неї серед сотні людей, серед сотні жінок, — білих і чорних, гарних і поганих?

Я бачив її щоденно. В новій, цвітистій хустині на голові, вона ставала на чердаку корабля і піддавалася з невимовною насолодою крає і силі моря, його вітрів і сонця. Це було її життя. Тоді ставала така гарна і погідна, ніби подібна до сонця, що світило теплом літніх фіордів в її легко опалене лице.

Чому ота жінка мене так манить! Одна зпоміж тисячі жінок, які я зустрічав на півночі і полуночі, на розкішних берегах Рів’єри, під вишневим цвітком Японії, у багатих містах Європи! Корабель плавав тихими, погідними фіордами, і я питаю себе: Хто вона оця замкнена в собі краса, оця молода, подна життя, така далека сама від себе, така неспідома багатства, що в ній дімає?

За чим вона тужить, оця дивна жінка, для якої життя повинно бути самим теплом, самим добром, а вона німа для якого? Та приступити до неї і спитати її, я чому не знаходжу в себе відваги. Чи тому, що я моряк — ближчий до дикої стихії, ніж до людей, що зжигся з безконечністю просторів морської сили і вміє боротися тільки з вітрами?

16. серпня.

Хто має серце, що вічно тужить за такою як ота незнайома і в ній знаходить свою пристань, той щасливий. Бо над його душею світають тихі, ясні зорі її очей, бо його серце огріте золотим, багатим сонцем її почування.

Але чи зумів би ти кохати — я питаю себе — таку морську жінку? Бо її кохати те саме, що кохати морську безмежність, бути вітром і сонцем? Чи зумів би це ти, хоч тобі здається, що ти знаєш море?

17. серпня.

Корабель станув на далекій півночі в тихому фіорді, а наша прогулянка має за три дні скінчитися. Сірий, пізній ранок. На довгим мольо сидять мени, а десь ніби цілком здалека відгукується сповите у мряці місто. Цей порт має багато в собі виразу і я з приємністю вдивляюся в небо і море, що зливаються в повну гармонію.

Якже дивно забилося у мене серце, коли нагло станула передімною незнайома, що хіба сама залишилася на кораблі і я ачув її тихий голос подібний до якоїсь тужливої пісні з далекого краю. „Чи нема листа до мене?“ — спитала. Тоді зпоза теплих, легко піднесених вій, розгорнулися її темно-блакитні очі і вона подивилася ними просто мені у душу. „Чи нема листа до мене — називаюся Р. М.“ — запитала вона мене вдруге. Я переглянув пошту. „Ні, на жаль, для вас сьогодні пошти нема“ я відповів спокійно. Тоді віддалилася тихими кроками, сіла на днюбі і вдивлялася в північну, тиху сіринку тими голубими очима, що так мене захопили. Я розгубив мою силу. Замкнув віконечко і вже станув біля неї. „За чим так тужиш незнайома?“ — раздосі питання, що мучило мене вже стільки днів.

Я почав із нею мою просту щирю розмову. — Ви мене ще ніколи не бачили? — „Ніколи“ — відповіла. „А я вас бачу від першої хвилини нашої прогулянки. За чим ви тужите?“

Подивилася тепло, вдячно на мене, якби я ладібно поглядів в неї рану, що міжно болить і не відповіла нічого.

— За чим? — спитала по хвилині і махнула

мабуть так щось у не порядку, бо по-
лади постійно опізняються.

„Німці працюють. Це можна бачити,
це можна чути. Ні сліду безробіття. Ка-
варні до вечора пусті. Будівельний рух
величавий.“

На самому кінці своєї кореспонденції п.
Люп містить ще одну цікаву увагу:

„Терор супроти чужоземних журна-
лістів у Берліні стократно менший, ніж

у Римі. Я слухав, як англієць, американ-
ці, французи голосно і з усім спокоєм у
примісних льокалах говорили про райх
та Гітлера у спосіб, про який нікому не
снилось би в Римі. Це добре свідчить про
самопочуття німців, що не хвилюються
такими дрібними справами — і треба
признати, — кінчить п. Люп — що навіть
мало підслухують.“

Провокаційні видумки про „німецько-український заговор“.

(Із кола закордонних читачів).

Знову на сторінках преси появилася ле-
генда про якийсь „німецько-український за-
говор“.

Аж дорогою через Лондон хтось роз-
пускає повідомлення, що 8. ч. м. в міністер-
стві закордонних справ у Берліні відбулась
конференція вищих службовців міністерства
з президентом о. Волошином міністрами Ре-
ваєм та Ключураком, при участі неіменних
„кількох українських політиків з Малополь-
щі“. Одночасно ця сама фантазійна версія
розказує, що „деякі німецькі кола“ навізали
тісний контакт з б. гетьманом Павлом Скоро-
падським, що нібито є „особистим приятелем
(?) марш. Герінга й Альфреда Розенберга“.
Рішено, мовляв, по нараді з карпато-укра-
їнськими політиками створити українські агі-
таційні станиці у Відні, Празі та Братиславі,
а П. Скоропадському німці передали нібито
аначні фонди на ведення агітації серед укра-
їнців у Канаді та на акцію в Світах. З метою
агітації в Канаді вибрався туди — каже льон-
донське повідомлення — син гетьмана Дани-
ло, якого ніхто інший, тільки акуратно „у-
країнські соціалісти вважають майбутнім во-
ждарем Великої України“.

Та фантазійне оповідання на цьому не
рветься. З варшавського щоденника „АБЦ“,
з якого беремо ці льондонські сенсації, дові-
дуємося далі, що в Берліні також „кажуть
про підтримку терористичної акції, яку ве-
дуть прихильники збитого отамана Коноваль-
ця, провідника ОУН. Всю ту акцію мають ве-
сти з великим фінансовим накладом та в як-
найскоршому темпі“.

Отже годі дивуватися, що „АБЦ“ з ува-
ги на ці ревелациї бе на тривогу: „Німецькі
плани дотично Великої України знову ста-
ють актуальні. Ці плани незвичайно небезпеч-
ні з погляду інтересів Польщі і цей стан рі-
чей вимагає збільшення сторожкості, вима-
гає відповідних ходів як у закордонній, так
теж у внутрішній політиці. Але найважливішою
справою буде зміцнення польщини на східних
кресах“.

Як бачимо — у Лондоні блиснуло, а на
„східних кресах“ має загреміти, хоч уся та

нально розгорнула зшиток, що держала в
руках.

— Що це? Щоденник?

— Так.

— Цікаво... Ви певно там пишете про свою
тугу.

Я хотів додати „Як і я“, але замовк.

— Як вам цікаво, можете послухати.

— Дуже цікаво, послушаю з приємністю.
І вона почала читати:

„Коли я йшла спати, була година рівно
перша. В білій підбігуновій ночі сріблився не-
скінченний асфальтовий океан, а я думала в тій
годині про наші тихі і захисні ночі, про те, як
блакує усміхнений місяць по своїх незмішних
дорогах. Я думала про малий домок втулений
межи лісом, а небом, де тепер сплять моя ма-
ма і тато і думала про наші рідні гори, де в
одній напівдні, гарній селі, під самим небом
сплять тепер мої, малі хлопці діти. Небо в тій
селі дуже близько в тих місяцях повне зір, що
спадують на землю, а я найліпше люблю той
час на небі“.

Вона закрила зшиток. Я подивився на неї
і ми обоє зрозуміли, що не за тим вона тужить.

— Велике щастя, — я сказав — що пізнаю
вас шойно нині, коли кінчається наша прогуль-
ка. Інше знайомість з нами могла б бути для
мене великою і справжньою трагедією.

Очі її бликали по синьому небосхилу. Во-
на мабуть питала тепер себе про те, про що в
прагнув так дуже дізнатися від хвилини, коли
побачив її. Чи вона відчувала в собі ту красу,
що проміювала від неї?

(Повітря буде).

льондонська буря штучно імпровізована і на-
віть на віддалі це видно, що пофальшована,
на поспіх видумана якимсь пропагандивним
бюром з метою компрометувати Німеччину
перед Світами, Польщею і навіть Канадою
— коштом доброго імені українських діячів
на еміграції.

Правдою є, що крім одної-єдиної статті
Альфреда Розенберга ще з 1925. р. на сторін-
ках одного з південно-німецьких місячників,
в якій він поставив був як вимогу пацифіка-
ції Східної Європи розчленувати Росію та
створити самостійну українську державу, ні-
хто з відповідальних державників націонал-
соціалістичної Німеччини досі ніколи не ви-
словив ясно своєї думки про змагання укра-
їнського народу. До того виявилось, що на
практичну німецьку міжнародну політику у-
країнофільська група націонал-соціалістичних
теоретиків, що гуртуються біля уряду А. Ро-
зенберга, має менший вплив, як Гестапо, в
якому великий вплив завжди мали і сьогодні
мають активні русофіли, б. царські охрани-
ки.

Загально відомим фактом на еміграції є,
що звязки українських еміграційних діячів з
німецькими політичними колами, в 1922—
1930 рр. доволі живі, з приходом націонал-
соціалістів до влади радше ослабли, коли
зовсім не припинились. Характеристичне, що
деякі з чоловіків провідників українських на-

ціоналістів на еміграції мусіли саме за наці-
онал-соціалістичного режиму покинути межі
Німеччини.

Карпато-український епізод, а яким про-
тинімецька пропаганда вважала імперіальні
яскравості виявив відсутність конкретних ні-
мецьких плянів у справі розв'язки української
державної проблеми. Стрінувши на руїнах
Чехословаччини автономну українську тери-
торію, маючи нагоду практично виявити
своє становище до українських змагань, наці-
онал-соціалісти перекреслили з найлегчим
серцем усі українські змагання, щоб піти на
зустріч польським і мадярським вимогам. За-
яви Гітлера та офіційну „Дойче Діпламатіш-
Політіше Кореспонденц“ після фактичної кар-
пато-української державності в цілій основі
позвердили відсутність позитивної концепції
націонал-соціалістичної Німеччини в украї-
нській проблемі.

І коли тепер знову хтось з „Лондону“ пі-
дігріває кислу юшку і витягає з забуття при-
порошену легенду про „німецько-український
заговор“ навіть аж... проти далекої Канади,
коли хтось видумує різні німецько-українські
конференції, яких ніхто не дістав, то не тре-
ба бути в Берліні, щоб мати певність, що та-
кий „заговор“ був би комусь саме тепер дуже
на руку. Голова, що видумала черговий „ні-
мецько-український заговор“ і пустила цю
сенсацію у світ, знала, чому вона поїмала в
одному глечикі „кількох українських політи-
ків з Малопольщі“, карпато-українських по-
літичних діячів, Павла Скоропадського, у-
країнських націоналістів, Герінга й Розенбер-
га, німецькі субвенції, канадійські агітації то-
що. Автор чи автори провокаційної сенсації
намагаються за одним махом пропагандивно
вбити дві жертви: німецьких „агресорів“ та
українських „заговорників“, що впади вже
жертвою цієї агресії. Це вода на млин усіх
тих, що тільки шукають нагоди для дальшо-
го скріпленого походу проти українства, о-
чевидно — не того на еміграції, бо це тяж-
ка справа, а таки тут, на рідній землі.

Далше припинюють діяльність українських установ.

ПРИПИНИЛИ ДІЯЛЬНІСТЬ РУХ-СПОРТ. Т-ВА „СОКІЛ“ У ПЕРЕМИШЛІ.

Дня 6. червня ц. р. в полудневих годи-
нах прийшли до домішки Р.-С. Т-ва „Сокіл“ у
Перемишлі представники повітового старо-
ства і повітової команди державної поліції
в Перемишлі й у приватності голови дир. О.
Сенечка та кількох членів Старшини перевели
основну контролю книг Т-ва.

Кілька днів пізніше, тобто 13. червня ц.
р. в год. 12.30 ті самі представники явилися
в домішці „Сокола“ вдруге, але вже з пись-
мом, яке подаємо в дослівному перекладі:

„Повітове Перемишльське Старство ч. Поль.
Б. 239/ст.Л. В Перемишлі, дня 12. VI. 1939. До
Старшини Рух-Спорт. Т-ва „Сокіл“, до рук
Пана голови Осипа Сенечка в Перемишлі. На
підставі постанов ст. 16. розп. Президента Рі-
чипосполитої з дня 27. X. 1932 в предметі за-
кону про Т-ва (В. З. П. Д. ч. 94, поз. 808)
припинюю діяльність Т-ва п. н. „Руханково-
Спортове Т-во „Сокіл“ з осідком у Пере-
мишлі, тому, що його діяльність виступає
проти обов'язуючого закону, усталеного для
Т-ва засягу і способу діяльності та що за-
грожує безпеці, спокоєві і публічному ладо-
ві. Зокрема згадане Т-во сперте на статуті
прийнятому до відома і затвердженому рі-
шенням Вовідського Уряду у Львові, з дня
29. травня 1929 р. ч. Б. П. 8905, як ствердила
переведена контролю там. Т-ва в дні 6. VI. ц.
р. — прийняло до свого збору як членів лю-
дей ворожо настроєних до польської держав-
ності, а саме: 1) Микиту Дмитра з Коронник,

який за протидержавну діяльність був за-
мкнений у часі від 9. VII. 1934 до 30. XI. 1935
в Картуській Березі і під цю пору перебував
у слідчій в'язниці за той самий проступок, 2)
Евгена Стахова, який тепер укривається в За-
карпатській Русі і якого судова влада пошу-
кує за діяльність у користь ОУН. (позбавле-
ний громадянства — прим. к.) і 3) Олега (О-
лександра) Вітошинського, який під цю пору
перебуває у в'язниці у Львові за діяльність у
користь ОУН. Отже я набрав перекозання,
що там. Т-во групуючи у себе елементи зо-
роже наставлені до польської державності
може спричинити загрозу безпеці, спокою і
публічного ладу, через що треба було його
діяльність припинити. Від цього рішення
можна внести відхил до Вовідського Уряду
у Львові, який треба подати до тут. Стар-
ства до 14-ти днів, числячи від дня по дору-
чення. Вкінці зазначаю, що по думці ст. 16.
закону про т-ва нинішнє рішення зараз зо-
ходить у життя. — Повітовий Староста: Адам
Ремішевський.“

По дорученні цього письма голові „Со-
кола“ представники адміністраційної влади
забрали всі книги Т-ва та загалом кожний
писаний папірчик і хотіли опечатати домі-
шку, але на заяву дир. Сенечка, що домішку
займають ще й інші т-ва, опечатали тільки
сокільську шафу.

Члени Старшини „Сокола“ вносять від-
клик.

Декрет у справі старшин б. чехосл. армії.

ПРАГА, ПАТ. У Деннику законів і розпо-
рядків появилася декрет чеського уряду у спра-
ві приділу старшин б. чехословацької армії до
публічної державної служби.

На підставі того декрету старшини від-
ськового судівництва працюватимуть у цивіль-
них судах. Старшини-духовники виконувати-
муть обов'язки в церковній адміністрації. Стар-
шин зброї та допоміжної служби приділять до
поближніх ділянок публічної адміністрації та
шкільництва. Платні старшини на нових стано-
вищах будуть засадничо такі, як дотепершні.

Крім того декрет передбачує деякі обме-
ження для старшин б. чехословацької армії
при їх заходах дістати посади у приватних від-
приємствах, або коли вони захочуть засна-
дити власні підприємства. Службові відносини
тих старшин, які не дістануть посади та які
мають боляй 10 літ зачислених до емігранти-
вигасне автоматично 31. XII. ц. р. при тому
вони дістануть теперішній платні цілий ра-
вони мають зачислених менше, як 5 літ до емі-
гранти і 2 роки, якщо вони мають боляй 5 літ
зачислених до емігранти.

Нові вістки зза Карпат.

Де перебуває уряд Карпатської України? — Що чувати у Братиславі? — Переселення оо. Василіян до Словаччини.

Варшава, 14. червня.

На підставі нових інформацій, що прийшли до Варшави, можемо подати декілька даних про місце перебування, долю та працю нашої політичної еміграції з Карпатської України.

О. през. Волошин перебуває тепер у Берліні і цей факт дає підставу чужинецькій та "жидівській" пресі снувати фантастичні здогадки. Мін. Штефан перебуває у Братиславі. Прибув туди недавно також о. Булик, протоігумен закарпатської провінції ЧСВВ. В Братиславі згуртувалася більша група української еміграції, м. і. учительський та учнівський персонал б. учительської семінарії у Севлюші.

Не можемо не звернути уваги на факт одного прикрого непорозуміння, що сталося там саме у цій школі. Міністр Ревай — як довіряємося — запросив на управління бурси для семінарії молоді о. дир. Василя Лара, б. пароха у Золотареві, заслуженого закарпатського діяча й патріота. О. Лар, як директор учительської семінарії у Севлюші (більшість слухачів тої школи до останньої хвилини здержувала у пам'ятних кровавих днях наступу мадярів), мусів утікати з Севлюша перед неминущою смертю. Перебраний за робітника-гуцула відхав з транспортом інших робітників аж до

Відня. (Зі схованки у Севлюші викрали його дві візвані жінки та вивезли авто у гори). Мадяри з помсти за батька викинули — як доводиться з севлюшських шкіл троє дітей О. Лара, що залишилися самі, між ними навіть маленького сінка з початкової школи.

І власне проти того українського духовника персонал братиславської семінарії висказав якісь свої безпідставні застереження та ще й підмовив учнів не приймати нового управителя. Хіба не треба доказувати, що такі інциденти серед нашої політичної еміграції — щонайменше зайві.

Довідемося також, що оо. Василіян, викинені мадярами з Карпатської України, перенеслися на територію Сх. Словаччини і перебувають у Межнляборці. Пережили вони в останніх трьох місяцях справжню епопею. Історія запише колись усі епізоди української скитальщини і трагедії, зокрема оо. Василіян на Закарпатті.

Більшість оо. Василіян, виселених після ріжних переживань безправно з країни св. Стефана, віде мабуть за океан.

КТВ.

Курс господинських інструкторок у „Сільському Господарі“.

Четвертий курс господинських інструкторок „С. Г.“ розпочався дня 6. грудня 1938 року і тривав 6 місяців і 10 днів аж до 15. червня з.р. На цей курс внесло подання 30. кандидаток і всі тридцять на курс приїхали. В часі курсу відпала одна учениця, що через надмір праці в університеті, де вона є слухачкою фарматиків та слабе здоров'я, курс залишила. Отже його закінчило 29 курсанток. З того 1 закінчила курс з успіхом відзначаючим, 18 з успіхом дуже добрим, 9 з успіхом добрим та одна з успіхом достаточним.

На цюгорічному курсі, як і на попередніх, були кандидатки з ріжних околиць, між ними й з Волині. По укінченні курсу більшість пішла працювати при філіях „Сільського Господаря“ в ріжних повітах та Повітових Союзах Кооператив. З цією метою деякі філії „Сільського Господаря“ та Повітові Союзи помагають кандидаткам матеріально курс покінчити.

На курсі виклади відбувалися щоденно від

години 9-ої рано до 1. та від год. 3. пополудні до 6—7. В ранішніх годинах відбувалося практичне навчання з куховарства, крою та шиття і трикотарства. В годинах пополудневих відбувалися теоретичні виклади з ділянки сільського господарства, гігієни, кооперації, організації та інші. Викладали на курсі спеціальні фахові учительки (Н. Пилипчак і Кулик і М. Зелена) та урядовці „Сільського Господаря“, Ревізійного Союзу Народньої Торговлі, Центро-союзу, Маслосоюзу, Центробанку, лікарі та ін.

Практичні вправи з ділянки сільського господарства відбули курсантки у Скнилові у фільварку фундації ім. о. Фолиса.

Закінчено курс виставою робіт курсанток, яка мала на меті показати виконану курсантками працю в ділянці практичних предметів. Перед закінченням складали курсантки іспити з усіх предметів, що їх викладано на курсі теоретично і практично.

Мистецька українська.

В чеському мистецькому модному часописі „Salon“ за місяць травень появилася стаття за підписом В. К—о під заголовком „Сучасне мalarство українських церков“. Стаття знайомить читача зі старою традицією українського монументального мalarства, знає на велику культуру мозаїчного і фрескового мalarства київської державності Х—XIII ст., монументальне мalarство XIV—XV ст., що досягало своїми впливами до Польщі та спирається на оригінальних рисах і народному характері сучасного монументального мalarства. З новіших часів автор згадає піоніра народнього напрямку акад. малюра Жудіна на Поділлі і проф. Василя Кричевського у Києві. Після повстання самостійної Української держави 1917—1920. р. особливе значіння набув неовизантийський напрямок на чолі з проф. Михайлом Бойчуком, „що повстав під впливом новіших напрямків експресіонізму, примітивізму, неокласицизму“. Цей неовизантизм проник до всіх галузей пластич-

ного мистецтва — графіки, граверства і навіть архітектури. Прикладом таких модерних будов є дві греко-катол. церкви на Пряшівщині (тепер на Словаччині) архітекта Володимира Січинського.

Більша частина статті присвячена сучасному монументальному росписові церков у Галичині. Автор подає загальну характеристику, відміни стилю та мистецькі вартості праць таких наших мистців, як Дам'ян Горняк, Юліян Буцманюк, Михайло Осінчук, Павло Ковачук, Дядишук та ін. Стаття закінчується таким уступом:

„Більшість розмальованих церков знаходиться по селах і мандріників буває нераз дуже здивований, коли в глухому сільському закутку побачить цікавий роспис високого мистецького рівня, що вимагає витрати сили праці і матеріальних видатків. Це також свідчить про культурний рівень і національну свідомість українського селянства в Галичині.“

Гітлер з ніким не радиться.

ЛОНДОН, 15. 6. ПАТ. Берлінський ко-мюнікент „Дейлі Телеграф“ у Грін, що його, як відомо, видалили тому кілька тижнів в Німеччині, помістив на сторінках згаданого часопису статтю, в якій між іншим пише: „З хвилюючим задоволенням англо-турецького пакту безпеки, помітно зменшилися

впливи Рібентропа, якому не вдалося остерегти Гітлера перед цим пактом. При тому змалів теж авторитет Герінга, що його Гітлер перестав радитися. Фірер — пише Грін — замкнувся в собі і помагає виключно на власному інстинкті.“

Нілько золота має американський ескарб?

Згідно з офіційними вістками, в американському державному скарбі нахотиться під

шопу понад 16 мільярдів золота. Факт цей творить в історії ЗДПІ своєрідний рекорд.

Подяка.

Одним потуваєм до обов'язку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ у Львові за скоре виплатлення повної обезпеченої суми по смерті б. п. мужові Рогозницькому Кук купленій в Рогатині, тембляше, що мів 33. р. Муж був обезпечений в цьому Товаристві додан від грудня м. р.

Скоре й акуратне виплатлення обезпеченої суми у потажнок мене порадити це одице українське Товариство обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ у Львові найширшим шляхом української суспільности.

Рогатин, 5. червня 1939.

1247

Теодора Ник.

ПРОТИПОЛЬСЬКА КАМПАНІЯ ІТАЛІЙСЬКОЇ ПРЕСИ.

Римська преса веде від якогось часу гостру кампанію проти Польщі. В останньому числі до тієї кампанії прилучився „Коррієре делла Серра“, що містить також дуже гострі протипольські статті.

ЯКІ ЗАВДАННЯ МАВ МІН. ГАФЕНКУ В АНКАРІ.

БЕРЛІН, „Дойче Діпльоматіш Політише Корреспондент“ пише у зв'язку з побутом мін. Гафенку в Анкарі, що його відвідини мали перш усього злагіднити деякі задражнення, що існують між поодинокими членами балканської антанті та деякими державами та в самій балканській антанті.

ВІЙСЬКОВИЙ СОЮЗ ЯПОНІЇ З ДЕРЖАВАМИ ОСІ.

РИМ, 14. 6. „Есценж Телеграф“ повідомляє, що японського військового та морського аташе в Римі покликали до Токіо. Кажуть, що покликання японських дипломатів стоїть у зв'язку з переговорами між державами осі та Японії про перемину протикомінтернівського пакту у військовий союз.

АНГЛІЙСЬКА КОРОЛІВСЬКА ПАРА БУДЕ ШЕ РАЗ У КАНАДІ.

ШАРЛЬОТТАВН, 15. 6. ПАТ. Вчора, в год. 21. англійська королівська пара залишилася остров Принс Едвард і на чердаку канадського корабля відїхала до Нової Шкотії. Перед своїм відїздом король заявив, що має надію ще раз загостити до Канади враз із королевою і двома княжними.

ЗМІНА НАЗВИ СІЯМУ.

БОМБАЙ, ПАТ. З Бангкоку повідомляють, що уряд Сіаму склав перед народнім зібранням проект, згідно з яким назву держави „Сіам“ переіменується на „Маунг Тай“, тобто „Краї вільних людей“.

ЧЕСЬКИЙ ЛЕГІОН У ДАНІЇ.

Частина чеських емігрантів, що після окупації Чехії та Моравії німцями емігрували до скандинавських держав, задумує сформулювати чеський легіон у Данії. Данська влада не дала покищо згоди на цей проект, але провід цього легіону працює вже конспіративно в Гельсінках.

ІТАЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ І ГЕН. ФРАНКО ІДУТЬ ДО БЕРЛІНА.

Крім заповідженої вже візити ген. Франка в Німеччині в вересні, приїде в тому самому часі до Берліна італійський король Віктор Емануїл. При цій нагоді йому вручать почесну номінацію на шефа одного з німецьких полків.

Зі судової сали.

ЗА МЕТРИКИ.

У Львові відбулася 14. ц. м. апеляційна розправа проти о. Івана Дерев'янка, пароха Скали н. Збруччя, якого окружний суд засудив був на 6 місяців в'язниці з припиненням на 5 літ за „українізування прізвищ“. Апеляційний суд затвердив той присуд. Боролив м-р Ю. Старосольський, розправу він судив Хмилевський.

ЗА ЗНЕВАГУ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ.

У львівському окружному суді відбулася 14. ц. м. розправа при замкнених дверях проти Петра Помірчого з Каменоброду пов. Городок, якого арештували ще 24. II. ц. р. у зв'язку з громадськими виборами. Помірчого засудив суд зі ст. 253 кк. за образу виборчої комісії на 4 місяці арешту та на гривну 100 зол. Обвинувачував прок. Осолінський, боролив м-р Ю. Старосольський, судив Понюкевич.

В найновішій „Урядовій Денішці“ Кураторії Львівської Шкільної Округи (ч. 5, з дня 31. травня 1939 р.) поданий виказ приватних фахових шкіл, які дістали з початком шкільного року 1939/40 аж до відкриття права державних шкіл. Дотепер ця справа не була ясно управліннена, хоч у практиці трактовано фахові школи, що їх удержують суспільні організації на рівні з державними школами. Від тепер надавання прав державних шкіл, що їх шкільна влада надала лише загальноосвітнім школам розтягнуто і на фахові шкільні.

З українських фахових шкіл повні права державних шкіл дістали: Приватна коєдукаційна купецька гімназія Т-ва „Рідна Школа“ у Львові; приватна жіноча кравецька гімназія СС. Василянук у Львові; приватна кравецько-білизнярська школа кооп. „Труд“ у Львові; приватна коєдукаційна школа адміністраційно-торговельної підготовки Т-ва „Рідна Школа“ у Львові; приватна коєдукаційна школа кооперативної підготовки І-го ступня Т-ва „Рідна Школа“ в Яворові і приватна коєдукаційна школа купецької підготовки ІІ-го ступня Т-ва „Рідна Школа“ в Яворові.

Перегляд праці на Загальних Зборах Т-ва.

Батьки, які через свою професійну працю мусять велику частину дня перебувати поза хатою — у ніші часи дуже часто чоловік і жінка, що працюють для заробітку — розуміють велику вагу дошкільця чи захоронки, в яких дитина знаходить відповідну опіку й пильний нагляд. Але й діти батьків, що мають багато часу, який могли б присвятити для їх відповідного виховання, знаходять у дошкільці те, чого часто не мають дома: фіховий педагогічний провід. З цього погляду установа, якою у нас є „Українська Захоронка“ належить до установ — якщо можна так висловитися — першої потреби, отже й до установ, що їх загалом громадянства повинен мати постійно на увазі.

В чотирьох, 15-го ц. м., „Українська Захоронка“ на своїх загальних зборах зробила перегляд своєї праці за два минулі роки: 7 дошкіл і 4 захоронки у Львові, 8 дошкіл і захоронки у краю, доживлювання шкільної дітвори, організації піросел — оце тільки загальні рани, а яких міститься велентеська й кооціненна праця Т-ва „Українська Захоронка“. Коли до того додати дбайливість Т-ва про те, щоб з одного боку його педагогічний персонал мав змогу поширювати свою фахову освіту (бібліотека, фахові сходни, журнал) і батьки довідалися дещо про нове виховання (циклі викладів з виховної діланки, журнал) та з другого боку про те, щоби дібрана у дошкілках дітворра мала духовий корм (наука), здоровний нагляд (лікарська опіка), матеріальну допомогу (доживлювання, одяг) і до того приємність (забави щодня і від часу до часу більші імпрези) — то стане ясне, яку велику суспільну роботу виконує „Українська Захоронка“, що дає перше, оснoвне виховання найменшому поколінню. З багатого звіту видно, що „Українська Захоронка“ веда цю роботу з великим викладом праці та з гарними успіхами. Велаз її під довідченням та енергійним проведо-

голови п. Софії Ракової, якій загальні збори висловили беззастережне признание вибираючи знову головою щирими й довго невгавними оплесками.

Зборами проводила п. Софія Ракова, секретарювала п. Ольга Гижова. Секретарський звіт здала п. Надя Макарушкова, педагогічний — у формі цікавого реферату — п. Марія Пастернакова, фінансовий — п. Стефановичева, Контрольної Комісії — п. Ірена Павлюковська. Крім цього присутні почули два візти з краю: зі Щирця та Самбора. В дискусії над візтами забирали слово: о. О. Годунько, п. К. Малинька.

Відкриваючи збори п. голова привітала представника Митрополічного Ординаріату, представників преси та всіх зібраних. П. Макарушкова у секретарському звіті склала окрему подяку Експ. Митрополитові, як головному і найбільшому добродієві товариства, о. прал. Ковальському за його прихильність до Т-ва та всім установам і громадянству за підтримку.

Дарову лікарську опіку у дошкільцях та захворонках вели пп. лікарі: д-р Коржинський, д-р Гинилевич, д-р Малис, д-р Коренець, д-р Лазорко, д-р Берест, д-р Лерінь і д-р Луць.

Збори прийняли до відома протокол з попередніх зборів, який перевірила комісія у складі: о. Новосад і пані Говикович та ухвалили абсолюторію попередньому виділові. Вибрана на внесок п. Марії Колтушкової Комісія-Матка у складі: о. Новосад, п-ні Терлецька і п-ні Лончинова представила листу нового виділу, яку загальні збори одноголосно прийняли. До нового виділу крім голови ввійшли — пані: М. Пастернакова, Н. Макарушкова, А. Стефановичева, О. Колачева, О. Лончинова, Е. Терлецька, О. Цеглевичева, О. Савчакова. Заступниці — пані: П. Юзичева, С. Павлова, Е. Кисілевська, Жизневська. Контрольна Комісія: пані І. Павликовська, С. Кудильницька, О. Попедівна, О. Гижова і о. О. Годуцько. об.

ства. Швеція не сміє підпасти під вплив закордону у справі будови твердинь на Аландських островах. Зміна курсу в цій справі малаб важкі наслідки для Швеції і була б моральним банкрутством уряду. Становище про-сьської преси.

ВАЖНИ НАРАДИ ПОЛК. КОЩА В ЛЬОНДОН.
ЛЬОНДОН, ПАТ. Британска

скарбу оголосило такий офіційний комунікат про переговори з Польщею: Польську фінансову делегацію під проводом полк. Коца прийняв передпобудним канцлер скарбу. Офісна делегація почала розмови з представниками Бритійського скарбу, Форін Офісу та уряду, що гарантує експортні кредити. Ці розмови вичинуть ще кілька днів і тоді оголосять новий комунікат.

ЧОТИРЬОХ МІНІСТРІВ НА БЕНКЕТІ СОВ.
АМБАСАДОРА У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА, ПАТ. Згідно з прийнятим за-
наєм новий совітський посол Шваров
15. ц. м. видав бенкет у совітській посоль-
стві. У бенкеті взяли участь члени уряду з міні-
страми: Бекон, Понятовським, Косціалковським та
Калінським, вищі представники війська з ше-
фом головного штабу ген. Стахевичем, да-
паєматичний корпус та вищі урядові міні-
стерства закордонних справ і представники
товариських кол.

НЕОБМЕЖЕННИЙ ВЛИЯНИЕ КАНАЦ. ГИТЛЕРА НА
ФИНАНСОВУ ПОЛИТИКУ.

БЕРЛІН, 15. 6. ПАТ. Капіт. Гітлер підписав нові закони про Державний Банк Німеччини. Столоушеский закон підпорядковує безпосередньо капіт. Гітлерові німецьку емісійну установу та надає її під необмежену державну уряду. Всі важливі рішення, як висота кредитної суми скарбових банків і т. д. залежить від капіт. Гітлера. Вирішувальний голос у ній має президент банку.

ПОВОРОТ АНГЛІЙСЬКОЇ КОРОЛІВСЬКОЇ
ПАРИ ДО ЛЬОНДОНУ.

НЮ ГЛЕЗГОВ (Нова Шкотія), 15. 6. ПАТ.
Нинішній день є останнім днем побуту шот-
ської королівської пари на американській
землі. В год. 7-йй вечором (місцевий час) ко-
роль Юрій VI. і королева Єлизавета відпра-
вляються у Галіфакс на корабель „Емпрес оф Австралія“
і вернуться до Англії. Останню ніч коро-
вська пара перебула у спеціальнім поїзді, що
затримався недалеко пристані Галіфакс.

СТРАШНА ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

БЕРЛІН, ПАТ. На станції Мітелгрудю далеко Буденбах у Судагах вискочив з рейс поспішній поїзд Берлін-Дрезден-Прага. У катастрофі згинуло 13 осіб, коло 20 ранених.

ВАРШАВА, ПАТ. Ректор львівської політехніки надіслав 14. ц. м. писмо у відповідь на листа міністра освіти у справі злочинних замахів у політехніці. У своєму листі міністр освіти стверджує, що повторювання злочинних замахів свідчить про нездорову атмосферу в цій високій школі і що збірня відповідальність за вчинки, які опоганюють добре ім'я політехніки, спадає на цілу академічну суспільність. Одnocześnie міністр звернувся до ректора, сенату і професорів з покликаном, щоб вони ввійшли до студентських товариств осудити ці злочинні вчинки. Тому, що багато студентських товариств у своїх відповідях взяли рішуче „викрестіає“ становище, міністр освіти припинив у четвер 15. ц. м. діяльність

18. студентських товариств у львівській політехніці. Майном та агендами згаданих товариств будуть управляти делегати, яких призначить сенат.

ЛЬВІВ, ПАТ. У зв'язку з рішенням міністра освіти про припинення діяльності 17 польських студентських товариств у львівській політехніці та одного українського студентського товариства („Основа“) ректор львівської політехніки видав далішні доручення повідомляючи на письмі згадані т-ва про рішення „міністра. Вечором відбулося засідання сенату, що поклав делегатів до управи маєтком припинених товариств і делегата до управи І. і П. „дому технікув“.

ЗА ВІДСТУПЛЕННЯ ОСТРОВІВ ЗРІКАЮТЬСЯ
СХІДНОЇ КАРЕЛІ.

СТОКГОЛЬМ, ПАТ. „Афтонбладет“ повідомляє з Гельсінкі: Підчас переговорів між ССРСР та Фінляндією у справі демілітаризації Аляндських островів Сопіти заявили за згоду на демілітаризацію відступлення групи островів Гогаланд, що лежать у східній частині Фінського залува невіддалено Кронштадта. На основі доризвського договору між ССРСР і Фінляндією згадані острови не мають твердинь. Одноразом Сопіти запропонували пересунути теперішніх Ґордонів на карельським вітніну у східні напрямки на користь Фінляндії.

ОПІНІЯ ШВЕЦІ ЗА РЕМІЛІТАРИЗАЦІЄЮ
АЛЯНДСЬКИХ ОСТРОВІВ.

СТОКГОЛЬМ, ПАТ. Визначний провідник шведської преси проф. Баг у своїй промові в місцевості Кіна домагався рішуче здійснення шведсько-фінляндського паяну ремілітаризації Аляндських островів. Промовець гостро атакував теперішній шведський уряд за недуже то енергію акцію в цій справі. На його думку розвиток подій у великій мірі загрожувє можливості вдержання нейтральності на Балтійському морі і тому теж домагався оборони Аляндських островів за допомогою твердих на суші, баз військової машиники і загону

УКРАЇНА — ЧОРНІ 1:1 (0:0).

Третє з черги фінальні змагання за мистецтво
рір Львова, закінчилися шасанням для України
ним вислідом. Черно-червоної заграли цю стрі
слабо, особливо в аній напад, який досі знав
чи не найкращою частиною дружини. Зовсім с
нали оба крайники, Джоді й Кузьмичський й
рогні, пинки й вершучі. Слабо теж зиграли пр
ного й Вовка в яких повільність та нахил до д
уже напружено вражає. При тому дивно став
такі молоді гравці рухалися на грици, наче
паті ольд-бой. Якщо юніори України сиралі ко
бути мистецтво, чи хочів вітмистецтво, куди
гові та одночасно останні фінальні змагання
кули зважатише та енергійніше. Чорі змагали
брою дружиною, хоч ніби Україна була згра
ик грали до Погоні, могли би навіть високо згра
Одиничі ворота стрілали для черно-червоної
той самі дошки Кузьмичський й

Суддюзан п. Сазарин добре. Видані
СТЕПАНСЬКІ ПОГОНІ ПРИВЕРНУЛИ ПРАВА.

Вчора, четвер, 16. VI відбулися загальні збори ЛОЗПН-у, на якому між іншим вирішувалися питання, що їх відібрано стрілецької Полгою як кандидати не вплатали на час першої ради тижня до уряду Полгою відкалікалися від рішення ВРД до уряду ЛОЗПН-у. Управда станула на тому ставленні до ВРД, що він спізнався з верифіканцією. Тому рішення не міг відбирати стрілецької дружини 6 пунктів інакше тому, що він спізнався з верифіканцією. Тому рішення ВРД анулювали щодо 4 пункти, які припадали на інших Короні (1), ВКС-ові (2), зате відказав 2 пункти тієїж ради рішення щодо страги Полгою 2 пункти 1 та 2 ристя Лехії. Таким чином рішення уряду повинно приблизно справедливий стан монетарної системи, підстави: ВКС остаточної, схиби так складне з дня цього кандидата дасть стріча Корона-РКС і Лох

ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД.

Правильний шлях.

1. ПРОСПЕКТ ПРОМ-БАНКУ.

Останніми днями появилася накладом Пром-Банку книжечка-проспект п. н.: „Уділь в торговельно-промислових підприємствах — нова форма забезпечення капіталу“.

В цій книжечці представлено „вперше ширшому загалові стан, хід і потреби недавно створених таких наших 8-ох підприємств, як: „Бит“, „Вапно“, „Гурт“, „Дендра“, „Оліяр“, „Сталь“, „ТОП“ і „Якторіака“. З цих торговельно-промислових підприємств 6 зорганізовано за безпосередньою участю та ініціативою Пром-Банку в останніх двох роках його успішної праці при рівночасній співпраці інших наших кредитових інституцій як Центробанк, тощо. А 2 підприємства („Дендра“ і „ТОП“) перебудовано тепер на спільки з обм. зоргою з високим основним капіталом.

Ці підприємства, як читаємо в проспекті, мають майже один мільон золотих основного капіталу і дають працю поверх трьом сотням умових та фізичних робітників.

Вже само згуртування такого поважного капіталу для цілей торговельно-продукційних, саме лиш zatrudнення поверх 300 молодих людей з фаховою підготовою, що інакше не було знайти б собі місця на заробіток та прожиток — це великий успіх нашої господарської праці. Але це ще не все. В акції морська самостійність українських торговельно-промислових підприємств криється справа нашої великої значущості, справа нашого господарського визволення.

2) БІДНІТИ ЧИ ЗБАГАЧУВАТИСЬ?

Сьогодні всім нам відомо, що визволення нашої не приходить дорогою лиш історично-випадково, і не приходить дурно. Нарід, що має жити окремим життям, мусить спершу визволятися і стати самостійним сам.

В межах отого всамостійнення в собі — виходячи з основних і важливіших справ є визволення і кріплення народу на полі господарському. Тимто теж у процесі свого духовного виховання до ясно наміченої мети — наріз мусить ставити собі це примітивне і самозрозуміле питання: „Бідніти, чи збагачуватись?“

Важко є вже в такій стадії самодозрівання, щоб відповісти на поставлене питання є одна і та сама: багатіти кожний для себе і всі разом. Але ще не всі ми знаємо добре, як це робити, як багатіти і як кріпшати найуспішніше на господарському полі нашого визволення.

Звичайно до остаточної відповіді на це запитання „ж“, хочемо пригадати, що основною об'єкцією є праця і ощадність. Не так ще давно ми працювали на чужому для чужого відроблюючи панцизні дні. Коли ми перейшли на працю для себе, ми жили і живемо у великій мірі й до сьогоднішнього денних тропікальних, примітивних умов: працювати стільки, щоб жити, і щоб не впасти боляй масово з голоду. Багата земля — це помігала тій нашій вигідній адачі.

Серед народів західно-європейської культури про такий підхід і подумати не можна. Француз, голандець, скандинавець чи англичанин працює пересічно куди більше та інтенсивніше від пересічного українця.

Хочу похвалитись у цьому місці на Голландію, яку я мав нагоду бачити зблизья. Там навіть до пізнього віку працює понад наше середнє і нашу міру. І це прийняте, як загальнолюдська чеснота. Ім з цим ми не можемо жити — і адеється, швидше без праці ніж змерти б, як без достатку хліба.

Коли часом порівнюю їх з нами — то завжди відчуваю, що такий стан вічного добровільної праці у нас назвали б несправді новим невірним і зробили б реверанси самі проти себе, щоб скинути „тяжкий“

А тимчасом у великій масі носимо на наших плечах ярмо нашого власного безвільного „праці“, хоч усе довкола лежить

Тимто зі справою загального поготівля нашої справи загальної ощадності. Ми не працюємо до кінця життя і в господарстві, бо не вміє як слід працювати, не вміє працювати, а добувшись перших грошей — не вміє багато неперотлих знайти.

Ці основні справи — справа праці, ощадності і господарності — мусять і можуть бути розв'язані лише самим народом, і в позитивному висліді мусять стати загально шанованими й обов'язуючими чеснотами життєвими, бо ніхто цього нам ані „показати“, ані наказати не зможе. А це є основна справа нашого усамостійнення.

3) ТВОРЧА ГОСПОДАРСЬКА ДУМКА.

Коли буває виправуємо наші хребти і навчилися економічно та успішно працювати і щадити — здобуваємо у висліді наші перші дорібки — стає перед нами питання, що з ними зробити. Як їх зберегти й побільшити? І тут знайдемо відповідь на поставлену вище справу нашого успішного збагачення й господарського підсилення.

Дорібок і ощадність злісти і відмешкати — скаже лише наріз, що не думає про свою тривалу силу і про своє завтра. Ми мусимо цю справу інакше розв'язувати й інакші гасла пристосовувати в житті. Нашу важку щоденну працю і нашу послідовну ощадність мусить коронувати єдина думка, щоб зібраними капіталами творчо господарити.

Очевидно наріз, що не має відповідних і власних домів на мешкання, не відживляється так, як треба, мусить поважно застановитись над цими справами. Але на тому не кінець нашій господарській журбі, бо наріз „уживачів“ і „споживачів“ буде мусити залишитись назавжди залежним і невірним при сьогоднішній такій сильній експансії інших націй. Експансії може протиставитись лише друга експансія, сильніша за першу і успішніша. Це самозрозуміле.

І в тому напрямі хочемо бачити нашу сьогоднішню господарську дійсність і її як слід оцінювати, роблячи висновки творчого господарства нашим матеріальним надбанням — ощадностями.

З повним признанням треба підкреслити, що останньо виявляємо ознаки нової творчої думки. Хочемо вже того, і в багатьох випадках робимо й господаримо так, щоб заощадження важкою працею і зав'язанням наш гріш приносив нам дохід, і щоб його так використати, щоб для якнайбільшого числа наших готових до праці одиниць дати можливості праці. Лиш у цей спосіб наші капітали зможуть працювати національно творчо. А думка: „спрямовувати та господарити нашими дорібками та капіталами так, щоб вони були вжиті до наростаючої нашої продукції, а не щоб були старим способом сконсумовані“ — стає новою творчою господарською думкою, що веде нас на вищий шабель духового розвитку і закріплює нашу силу.

Для нашого хлібороба існує в тому розумінні одинокий спосіб продукційної господарки, а саме: поширювати площу земельної посілості й інвестувати в засоби кращої рілничої продукції. А для великої частини наших сільських імігрантів до міста, для вільної працюючої інтелігенції і для решток нашого урядництва, що такі зуміли в такий, чи інший спосіб приспорити певні грошові резерви — існувати може єдина думка: льокувати свої ощадності в торговельно-промислових підприємствах.

4) ДО ПОВНОГО УСПІХУ Й СИЛИ.

В нинішніх часах дивною воєнною панікою маємо оправданий страх перед стратою заощаджених засобів. Бідний наріз, що добився перших грошей — мусить у такій ситуації подвоїти свою обережність і обачність, бо стратити перші зарібки означало б може страту охоти й сил до дальшої праці й дальшого щадження.

І саме ці обставини накладають на нас усіх, а в першій мірі на провідників нашого економічного життя обов'язок якнайрозумніше розв'язати справу певності льокат.

Очевидно одним з певніших, хоч і непродуктивних для нерідника, є льокання гроша в землі. Та, як знаємо, сьогодні майже неможливо в тому напрямі свобідно вибирати й рішати, бо оборот землі сильно утруднений.

Отже залишаються нам єдині можливі за безпечення й льокати 1) в міських домах і каміницях. 2) в торговельно-промислових підприємствах і 3) в наших кредитових інституціях.

Коли льокуюмо в міських нерухомих, то це — побіч доброї реальної безпеки капіталу — зв'язує нас тісно з міським середовищем, де ми швидше чи пізніше будемо мусити почати думати й господарити продуктивно. Тому купівля цілих, чи хоч у процентах, частинах, міських об'єктів — кріє в собі боляй посередню продуктивну господарську думку для нас.

Та розглянувши всі „за й проти“, мусимо згодитись, що такі найкращі забезпечення — є сьогодні льокати в торговельно-промислових підприємствах і вкладки у наших банках, що нашому торговельно-продукційному розвитку служать і там у свою чергу забезпечують повирені ім ощадності. В разі війни — продукційні підприємства мусять бути ще й підтримані, щоб як слід заспокоїти збільшені потреби воюючих і мирних громадян. Тому кожний, хто не опанував би тоді тої чи іншої території — буде забезпечувати й хоронити перед знищенням всі продукційні осередки. Це ясне. А коли приймемо навіть найгіршу можливість то й тоді ніхто не зможе знищити без решти ідеальних вартостей тих підприємств, як їх фахового досвіду, їх виробленої назви й слави серед загалу. Тому навіть тоді уділ в такому підприємстві не „здебалюється“ а буде дальше вартісним і продукційно-чинним зараз таки в перших днях після війни.

Треба зазначити, що наш загал вже виходить з роздутаї чужим, напливовим елементом „паніки втікачів“ і, будучи свідомим свого призначення жити й умирати тут на тій землі, останніми тижнями зголошується зі своїми капіталами до наших банків і купує найпевнішу вартість — уділ в наших торговельно-промислових підприємствах, чи організує власні підприємства. Бо розуміємо всі, що найслабше забезпечення наших тяжких дорібок і ощадностей — це тримати гроші по кишенях і сховках. Розуміємо, що також найбільший злочин супроти нас самих, наших родин і супроти майбуття цілого народу, тримати безкорисно захований гріш.

Розглядаючи в такій площині шляхи нашого економічного розвитку, особистого і загального збагачування, мусимо з повним признанням повитати акцію наших банків, які творять щораз нові господарські станиці. Це на правду правильний шлях і найширші кола українського громадянства повинні з довірою поставитись до початої акції та її підтримати.

С. К-ба.

Книга величезної ваги.

Надавши повнішого і-шого ашоток монументальної книги п. н. „Сільсько-Господарська Енциклопедія“. Поміщені в цьому ашотку гасла на букву А і частину букви Б.

Цим започатковано діло на правду величезної ваги, діло, розраховане на армію української хліборобської маси. Тонкі брошури чи часописи з привабливим змістом не можуть уже задовольнити сучасного хлібороба, того хлібороба, що не хоче відставати від досягнень науки і практики та бажає використати все, що досі дали досліди й досвід чужих і своїх у царні сільського господарства.

Цілий штаб учених-теоретиків і відомих практиків діяв у нашому господарському житті, разом 80 людей, на чолі з ім. д-ром Е. Храпливим як головним редактором, узявся до праці, щоб дати українському народові першу книгу звання з тої ділянки, з якої він майже в цілості черпав засоби для своєї життєвої екзистенції.

Крім коротко повнених гасел поміщені в „Енциклопедії“ при деяких гаслах цілі статті, при чому при багатьох із них подана важлива література. І так у 1. ашотку обговорені ширше: аграрна політика (І. Витанович), аграрне законодавство в Польщі (С. Баран), екрест (А. Гнатковський і А. Терпіль), агрономія й агрономія громадська (К. Мадієвич), агрономія експериментальна і земська (В. Домашницький), азотова віджина рослини (В. Череди), аналіз ґрунту (Г. Краснокутський), анатомія і фізіологія с.г. тварин (Р. Лехицький), атмосферичні опади (І. Тесля), базиліс (В. Череди) бактерії (той сам), бджола (М. Воронський), бекон (О. Радловський) і біб. кінський (В. Череди).

Зберігаючи пам'яті наукового рівня, рівночасно всі автори пам'ятали про призначення „Енциклопедії“ і отримали певні приступи та ясно. Це напевно може „Енциклопедія“ дістатись у селянську масу і там оповісти вартісному і так потрібну роль носія поступу та знання.

З трудом шукає рецензент чогось, що міг би зазначити як свої критичні зауваги. Чи знаходить щось? Ні. Хіба дрібниці. Ось напр. Уважам, що при гаслах чужомовних варто би коротко зазначити (крізь, бо при

Жінка, що вбила якогось
бедая казуть і пишуть про це всі: у газеті,
і в поліції. Вона втілає: за нею погоня і
цікавлять і привабливі. 100.000 доларів
міжгородді. Між детективами та їх помічниками
є і жінки. Ціла сітка інтриг. Така історія
може обійтися без любовин: хто кого кохає,
хто перший видаєть ширтау? хто кого
даєть? Зовсім як у повісті Едгара По
При цій нагоді побачите трохи сценарію
краванди: Сінгапур, Бомбай. (У Бомбай
лика зовсім як у наших гуцулах) Ось сцен
на сцена з великим вузлом на фортеці
ли для такої одної сцени і раз-у-раз
розрадного мотиву з Шоуена не варт
фільми то може варт подивитися, як
дає 100-відсоткова бізника Джай Бомбай

на „чорняку“. Багато краща, як звичайно. Її партнер Фредрик Марч. І все. Ніяких інших відомих артистів. Сильно кримінальна історія зі зворушливим генпі-ендом.

—0-0—

Посмертна згадка.

ОСИП ШУМСЬКИЙ.

Осип Шумський б. старший десятник УСС, директор Українського Кооперативного Банку в Станіславові, член Надз. Ради Окр. Союзу Українських Кооперативів, член Повітового Виділу у Станіславові б. справник Районової Молочарні в Боднарові, член усіх товариств в Угринові Долішньому і т. д., помер в Угринові 11. травня ц. р. у 42-ому році життя.

О. Шумський, уродженець села Боднарова у Станіславщині, в 1914 р. гімназійним учнем вступив до УСС-ів брав участь у відомому бою на горі Маківці та в 1918 р. за української влади зголосився на службу урядовця залізниці в Боднарові. Після війни Шумський захопився кооперативною ідеєю і почав працювати в молочарстві як директор Районової Молочарні в одному селі. На цьому становищі перебував 12 років. Після того переселився ближче Станіславова до села Угринова Долішнього, де зайнявся землеробством та гарним садом.

Три роки тому Надзвірна Рада Кооперативного Банку у Станіславові покликала його на становище другого директора, а при самоуправних виборах потрапив він ще до станіславівського Повітового Виділу. Крім того Шумський брав активну участь у справах філії Крайнього Т-ва „Сільський Господар“ у Станіславові. На жаль, минулого року під час службової поїздки до Товмаччини він перестудився і це стало причиною довшої недуги та передчасної його смерті.

Похорон відбувся 13. травня ц. р. в Угринові Долішньому при великому здвизі односельчан і товаришів праці зі Станіславова. Похоронили Покійника дир. М. Шавалюк від Українського Кооперативного Банку, парох Угринова о. П. Михайлів від місцевих установ, рад. А. Терпилак від станіславівської філії „Сільського Господаря“ та рев. Мазурок від Районової Молочарні в Боднарові. В. Й. ПІ

ДОПИСИ.

СТАНІСЛАВІВ.

Свято Пресвятої Євхаристії у Станіславові. При цьому параді похіді в неділю 11. б. цьогорічне свято Євхаристії викликало велику увагу. По співаній Службі Божій у костелі перебули тут же процесія і духовенство ішли шляхи парку у місті. Уформувалася величавий парад над яким майже хоругви, майже всі витинанки. Значна кількість Пресв. Кар. Іван в асисти приносав і численне духовенство світського і чернечого. Похід процесії в напрямі латинської фари, де був усталений костел. По відправі при цьому через ринок діти вийшли з вулицями до вірменського костелу, де усталено другий візитар. Третій візитар був на будинку Повітової Каси Опікарства при площі Міщанств, оточений там під катедрою. Це однієї хвилини будили на трасі походу, що бігла виключно вулицями містечка. Тому то будинки не прибрали при величавому вигляді і самі ті вулиці, смердочі вулиці так на такий похід ніхт не надіявся. Може в містечку адже би знайти іншу, більше відповідну трасу цього релігійного походу? В поході виступили 100 членів духовної семінарії і труба оркестр „Дор“. Зорганізовано та неорганізовано вийшло в похід кілька тисяч вірних. Площа Міщанств була повністю вкритою. Більшість над Найсв. Тайнами Пресв. Кар. Іван. О. Васильюк Заморока, дир. української друк. мун. гімназії Левинський, посол д-р Волосинський і радник Барановський. На всьому святі панувала велика радість, хоч вірних зморозило не було. рок.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Свято Євхаристії Цьогорічне величаво свято Євхаристії відбулося, як кажуть у Перемишлі, при традиційній потілі. В год. 10.30 прибула на Ринок процесія на чолі з Найсв. Кар. Іваном та Засв. Кар. Іваном до Пресвятої Євхаристії. Значна кількість Пресв. Кар. Іван в асисти приносав і численне духовенство світського і чернечого. Похід процесії в напрямі латинської фари, де був усталений костел. По відправі при цьому через ринок діти вийшли з вулицями до вірменського костелу, де усталено другий візитар. Третій візитар був на будинку Повітової Каси Опікарства при площі Міщанств, оточений там під катедрою. Це однієї хвилини будили на трасі походу, що бігла виключно вулицями містечка. Тому то будинки не прибрали при величавому вигляді і самі ті вулиці, смердочі вулиці так на такий похід ніхт не надіявся. Може в містечку адже би знайти іншу, більше відповідну трасу цього релігійного походу? В поході виступили 100 членів духовної семінарії і труба оркестр „Дор“. Зорганізовано та неорганізовано вийшло в похід кілька тисяч вірних. Площа Міщанств була повністю вкритою. Більшість над Найсв. Тайнами Пресв. Кар. Іван. О. Васильюк Заморока, дир. української друк. мун. гімназії Левинський, посол д-р Волосинський і радник Барановський. На всьому святі панувала велика радість, хоч вірних зморозило не було. рок.

К.к.

СКОЛЕ.

Знову звільнили з праці. Бурмістр м. Сколе майор Г. Шенк звільнив з праці п. Стефанію Кошану, яка займала становище урядниці в міському уряді. Зайнявши місце з днем вчора, при чому п. Кошані звільнили з праці п. С. Кошану, громадянку польської до найдавніших меж, у міському уряді нема вже жодного українця.

Сколе їде на літників. Рік-річно відзначається до Скольного тисячі літників, які в гарну погоду залишають міську пляжку. Пляжа цього року упорядкована по новому, всі у квітах, з одягальню й реставраційно-дизайнінгом павільоном. Увечері пляжа й променада освітлені дискретними світлами, до відпочинку розставлені лавки, численні кіоски-пунктори мають доволі лакоминок та прохолодних напоїв. Панціони, вілли та поодинокі помешкання заповнюються, їх ціни ближче ріки — дорожчі, дешеві при головній, хоча в зелені, але опорошеній вулиці. В середмісті парк, невеличкий, але влаштований насправду по європейськи. Проходять лісовою доріжкою, а довір купелі в Ополі, чар природи й краса гір — усе це робить зі Скольного цим літницькою місцевістю, куди віддаються не тільки жиди, але й українці. Бо й павільони, поодинокі помешкання та українських крамниць — уже доволі. Сколе їде на літників.

З кружка „Відродження“. 8. б. ц. м. члени кружка „Відродження“ у Скольному зібралися були на ширші сходниці, щоб вислухати звіту делегатів на загальний збір Т-ва, та реферату. Подрібний звіт з загального збору Централі подав м-р В. Долішницький. Доповнення до звіту подали п. Дарія Рибчук-Бандрівська, яка виступила також реферат про язву алкоголізму на Закарпатті. В дискусії забирали слово кількох членів, які під вражінням факту повернення пияцтва — постановили посилити абстинентську пропаганду.

Філія Т-ва Охорони Висних Могил у Скольному відбула свої річні загальні збори 4. б. ц. р. Збори відкрив та проводив ними голова о. дек. М. Мосора, зі звіту секретаря м-ра В. М. Кошова ми довідалися, що Т-во піклується двома могилами на скільському цвинтарі, де лежать четар Громицький і стрілець із Сітарського, збірною могилою на горі Ключ, пам'яткою табличкою УОС на Камінецьких скалах та дорогою всім українцям, збірною могилою на Маківці. Заходом філії на вичислених могилах рік-річно відбуваються торжественні поминки при масовій участі громадянства. Засідання в діловому році було 8. Стан каси: готівка 928.14 зол. Після призначення абсолютної попереднього Виділу, вибрано новий у складі: голова — о. дек. М. Мосора, члени: дир. Садовський, Г. Хитра, м-р Д. М. Кошів, І. Пасичин, М. Колодій, М. Цюгла, А. Бандурович. У внесках і заплатах порушено цілу низку справ, м. ін. членства. Праця в Т-ві головно в часі поминки звільнюється на плечі кількох осіб, яким важко дати собі раду. Було б побажання, щоб до Т-ва вписалося більше людей.

Свято Євхаристії. 11. ц. м., як і щороку з новою церквою, після богослуження, вийшла процесія, щоб відправити традиційні богослуження при 4-ох престолох, улаштованих в місті. Цьогорічний похід очолювали о. дек. М. Мосора та Д. Ковалюк. Відправивши при вітерях: Сокоца, Дудри, Федорки й Союзу кооператив (майже все прибрані), священики повернулися в процесію до церкви. В похід взяло участь кілька тисяч парохів. При пораджуванні походу працювали члени Т-ва „Оран“.

Свято Матері. Заходом Сирітського Захоту ім. мвтр. А. Шелітського, при допомозі філії С. У. відбулося в Скольному 11. б. ц. м. гарно й совісно підготуване Свято Матері. Почалося ново бадюрим і азаманито оголошенням вступним словом Стефі Вітрук, після якого „малі найменші“ відповіли пісню „Ой, як же бо ти матусю“. Ольга Васалан (14-літня) з повним зрозумінням тексту та прекрасною дикцією відкопичувала вірш п. н. „Матері“. О. Фігель, 7-літній хлопчик, відважно виголосив вірши „Моя мати“. З черги хор відспівав пісню „Наша мати“ і знову декламував: 4-літній Христів Середж, 7-літній Дарія Замішків і 10-літній Ірки Терлецької. Першу частину закінчив акорментом підучені танок „Катерина“ та „Гарілки“. В другій частині відіграли песню п. н. „Дань Матері“, а який слайс вибивався своїм драматичним талантом Автосью Бандурович. „Жива картина“ закінчила це свято. Всі точки збирували на селі бурю оплесків. Жаль тільки, що публіки було дуже мало. При підготові „Дань Матері“ багато напружувалася, викладаючи в нього чимало енергії та терпеливості п. Дарія Замішків. Посу вивела п. Д. Рибчук-Бандрівська. Своєю гідно відданою поклів Матері.

Чи знаєте Ви, скільки є неписьмених у Вашій громаді? Чим Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-букар із чинганкою „ДО СОНІЯ“, що її видала „Просвіта“ в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її як-стій! — Вчіть неписьмених!

ГУСЯТИНЩИНА.

Районової лугової курсу у Криженьнім. Повітовий Луг у Копичинській уладі у Криженьнім в дні 31. 5.— 8. 6. ц. р. чотироденний районової курсу для лугових інструкторів в Гусятинщині. Курсом проводив урядовець Великого Лугу зі Львова п. Євген Вербицький, який викладав курсом організації справи й ідеологією Лугової Організації та вивчив їх споряду й вильпоручних справ. Крім цього курсанти познайомилися із значінням і завданням фізичного виховання та практично в пів-погоні й копанні м'ячем. На курсі були заступники Лугу зі таких сіл: Криженьні, Вазидків, Оуходів, Зелена, Копичиньки, Воешири, Чорноківні Мелі, Чорноківні Вольки й Чорноківні Вольки. Число учасників доходило до 20. На цьому місці треба особливо підкреслити почуття порядку й обов'язку в усіх курсантах, що кинули цільну роботу в полі й ставалися на курс. На закінчення курсу приїхав в Копичиньці голова Повітового Лугу д-р Василь Бабій, що є різнотасно першим заступником голови Великого Лугу, переїзів із курсантами юніт і роздав їм посвідки покінченого курсу. Курс закінчився відпочинком лугового й національного гімну.

Спорт.

УКРАЇНА — ЮНАК.

Ці змагання не малимуть уже впливу на уклад табелі. В найкращому випадку Україна закріпить те сильніше позицію відомості. Однак ці змагання матимуть незначний вплив значення для дружини чорно-тервоних з іншого огляду, бо вони рішатимуть про моральне мистецтво О. Л. Як відомо, Юнак призначав польська спортова преса згоря на цьогорічного мистця і дрогобицького дружини не стрічала теж ніяких труднощів на своєму шляху. Навпаки, дрогобицький клуб мав обленшене завдання. Тому слід сподіватися в поділу жортовної та зважної гри української одианцятки, яка матиме змогу довести на зеленій муралі свою вишність над дрогобицькою дружиною.

Ці останні лігові змагання відбудуться в год. 11.30 передполуднем на гришні Погоні та напевне зберуть рекордову скільність української публіки.

СЯН — ПОГОНЬ (СТРИЙ).

Несподівана афера з пунятами стрийської Погоні перевернула шкереберть мистецьку табелю О. Л., зокрема її долну, де можливі ще різні зміни. Тому теж Сян по нешасливій програній у Сямборі буде намагатися вирішити ці змагання у свою користь, щоб ніякі палерові калькуляції не могли йому пошкодити. Ця отріча відбудуться на гришні Сяну в год. 5. попол.

ТУРНІР КОПАНОГО М'ЯЧА.

Старшина Кружка „Оран“ ім. Князя Ярослава Осмомисла у Львові повідомив, що турнір копаного м'яча українських дружин м. Львова і округи відбудуться, як було заповіджено, 18. червня ц. р. Турнір відбудуться на площі У. С. Т. „Дніпро“ у Вишніках, бо у Львові неможливо було знайти площу. Початок розіграш в год. 11-тія.

Зазначуємо, що з лемківського двірця поїзд до Вишних відходить в год. 9.15 рано та вертається 20.30 вечором. Поворотний білет в обі сторони коштує 60 сот.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

НОВА ХАТА з 1. черня, ч. 11-12, двотижневик для підняття домашньої культури. Зміст: Марія Деркач: Прогнози до Липня. — Наше дозвілля. — Іж. Л. Бурчаківська: Ще про фахову освіту. — М. Голубець: Жінка в образотворчості. — В. Ш.: Чужина. — Л. В.: Брюсели танцює. — М. Н.: Пам'яті Павла Ковалюка. — Б. Кудрик: Трію сестер Левинських. — М. Н.: Кокару молодих співачок. — Програми фахових шкіл. — У. С.: Жінка в майбутній війні. — Річні вістки. — Ті, що відійшли. — Н.: З чужої літератури. — Гарна постать. — Н.: Чи косметика шкідлива? — Школи домашнього господарства. — Н. Гавриш-Костенюк: Відзнака підчас війни. — Н. К.: Прогнозуємо освітні перебіки. — Приписи. Форми для всіх. — Ува: Львів, мальовання й капелюшки. — І. Вишніцька: Христиня. — Ілюстрації: На святі Рідної Школи. Могила Наталі Корницької. Могила Леся Українка. Ольга Рощкович. Могила Марії Приміва. І. Бонковська. С. Федорчак. Ст. Машібо. Д-р Яр. Крипильська. І. Домбровська. Овсана Летурицька. Олена Захарівська (2 л.). Овсана Николіш. Газова маса. — До цього числа долучена таблиця згоря ч. VI.

ВІСТІ З ЛУГУ. Львів, 15. травня 1939. Ч. 4. Р. XIV, Оп. 129—144.

VÖLKERBUND. Revue de politique internationale. Geneve. 1. Mai 1939. Nr. 15. VIII. Année.

BULLETIN du Bureau de Presse Ukrainien. Nr. 15. Publication Mensuelle.

